

ტერორიზმის გავლენა მსოფლიო ეკონომიკაზე

ლია ბაღდოშვილი,
მარიამ კოზოლაშვილი
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
სტუდენტები, ბაკალავრიატი

რეზიუმე

ტერორიზმი 21-ე საუკუნის უდიდესი გამოწვევაა, რომელიც არა მარტო დიდ ადამიანურ დანაკარგს იწვევს, არამედ სხვა მრავალ მნიშვნელოვან ასპექტზეც უარყოფითად აისახება. ამ ასპექტებს შორის ერთ-ერთია ეკონომიკა. ტერორიზმის ყველაზე მნიშვნელოვანი და ხილული შედეგი ფიზიკური გარემოს განადგურებაა. ტერორიზმის შედეგად საფრთხე ექმნება ფინანსურ ბაზარს. ამის მიზეზი არის ის, რომ ბაზარი რისკს ვერ იტანს.

ეკონომიკური ზარალი ასევე ვლინდება დაზღვევასა და ტურიზმში. ტერორიზმი „რისკიანი ბიზნესია“ ამიტომ სადაზღვეო კომპანიები ხშირ შემთხვევაში სიფრთხილეს იჩენენ. რაც შეეხება ტურიზმს, ეს ინდუსტრია ქვეყნების უმრავლესობის ეკონომიკური მაჩვენებლის ზრდის მნიშვნელოვანი კომპონენტია. ხოლო ტერორისტული აქტების შემდეგ ქვეყანაში ვიზიტორთა რაოდენობა მცირდება, რაც უარყოფითად აისახება ქვეყნის ეკონომიკაზე. ისეთ ქვეყნებში, სადაც შეინიშნება ტერორიზმის საფრთხე, საგრძნობლად იკლებს უცხოური ინვესტიციები.

საკვანძო სიტყვები: ტერორიზმი, ტურიზმი, ეკონომიკა, დაზღვევა, მშპ.

შესავალი

ტერორიზმი ადამიანის მიერ შექმნილი კიდევ ერთი ბოროტებაა, რომელმაც ბოლო პერიოდში ჩვენს გულებში მომავლის დაუძლეველი შიში გააჩინა. მიუხედავად იმისა, რომ ტერორიზმი მსოფლიოში ერთადერთ მნიშვნელოვან პრობლემას არ წარ-

მოადგენს, 2001 წლის 11 სექტემბრის შემდეგ მასთან ბრძოლა სამყაროსთვის ერთ-ერთ უპირველეს და ჯერ-ჯერობით დაუძლეველ მიზნად რჩება.

ტერორისტები ადამიანის ჯგუფს წარმოადგენენ , გარკვეული პოლიტიკური თუ რელიგიური იდეოლოგიით . მათ არ გაჩნიათ პრინციპები და ღირებულებები. მათ სჯერათ იარაღის და სურთ სამყაროს ერთ ღამეში შეცვლა. ზოგიერთ ტერორისტულ ჯგუფს გარკვეული ტერიტორიის მისაკუთრება სურს , ზოგიერთს კი უნდა თავისი იდეოლოგია თუ რელიგია მსოფლიოში გაავრცელოს. ისინი ფიქრობენ , რომ მხოლოდ მათი შეხედულებებია სწორი და ამის გამო ყველანაირი უფლება აქვთ ისინი ძალის გამოყენებით გაავრცელონ. არ ერიდებიან უდანაშაულო ადამიანის დახოცვას , საკუთრების დანგრევას თუ აფეთქებას , ადამიანების გატაცებას, თვითფრინავების ჩამოგდებას და ტერორის შექმნას . ტერორისტებისთვის ადამიანი მიზნის მიღწევის საშუალებას წარმოადგენს და არა პიროვნებას.

ფაქტია, რომ ტერორიზმი არამხოლოდ ათასობით უდანაშაულო ადამიანის სიკვდილის მიზეზი ხდება, არამედ მძიმე კვალს ტოვებს ეკონომიკაზე. ჩვენი სტატიის მთავარი მიზანი სწორედ ამის ჩვენებაა.

ძირითადი ნაწილი

არაბი მკვლევარი სუბაი ბიანოპადაი იკვლევს შეუძლია თუ არა ტერორიზმს უარყოფითი გავლენა მოახდინოს ქვეყნის ეკონომიკის ზრდაზე. კვლევების თანახმად ტერორიზმსა და ეკონომიკურ ზრდას შორის კავშირი უარყოფითია. ტერორიზმი ქვეყანაში ქმნის დაუცველობის შეგრძნებას უცხოელი ინვესტორებისთვის.

„საფრთხის შეგრძნება საგრძნობლად აისახება უცხოურ ინვესტიციებზე. ინვესტორები უპირატესობას ანიჭებენ უსაფრთხო ქვეყნებს, სადაც ტერორისტული აქტების განხორციელების ნაკლები შანსია“-ვკითხულობთ კვლევაში.

ყოველწლიურად ტერორისტული აქტები აისახება ქვეყნის ეკონომიკაზე. 2017 წლის მსოფლიო ტერორიზმის გავლენის ინდ-

ექსი 2016 წელთან შედარებით შვიდი პროცენტით დაეცა. მიუხედავად, კლებისა წინა წლის ზარალი 84 მილიარდს შეადგენს. 11 სექტემბრის ტერაქტის შემდეგ გავლენა მონაცვლეობდა, მანამ სანამ 2007 წელს 41 მილიარდს არ მიაღწია. ეს იყო შედეგი ერაყში მომხდარი ტერორიზმისა. „აისის“ გამოჩენის შემდეგ დანაკარგი იზრდებოდა 2012 წლამდე, ხოლო 2014 წელს 104 მილიარდს მიაღწია.

ქვეყნები, რომლებიც ტერორიზმის პირდაპირი ან ირიბი მსხვერპლი ხდებიან, განიცდიან ყველაზე მაღალ ეკონომიკურ დანაკარგს. მათი უმეტესობა მდებარეობს შუა აღმოსავლეთსა და ჩრდილოეთ აფრიკაში.

მკვლევართა უმრავლესობა თვლის, რომ ტერორიზმს ძლიერი გავლენა აქვს ადგილობრივ ეკონომიკაზე. მათი თქმით, ის ადგილი, სადაც ტერორისტული აქტი ხდება ტურისტებისთვის საშიშ ელფერს იძენს და ამიტომ ისინი ან ამცირებენ მოგზაურობის ხანგრძლივობას, ან საერთოდ აუქმებენ. ტერორისტული თავდასხმის მსხვერპლი სახელმწიფო ორი ტიპის ზარალის წინაშე დგება: მოკლევადიანი ზარალი ძირითად შემთხვევებში ადგილობრივ ბაზრებზე აისახება და გამოიხატება ფრენების, რესტორნებისა და სასტუმროებისაგან მიღებული შემოსავლების შემცირებაში. 2016 წლის 22 მარტს ბელგიაში აეროპორტსა და მეტროს სადგურში მომხდარმა ტერორისტულმა თავდასხმამ, რომლის შედეგადაც 33 ადამიანი დაიღუპა, ხოლო ასამდე მძიმედ დაშავდა, მნიშვნელოვანი გავლენა იქონია ტურიზმის ინდუსტრიაზე. თავდასხმის შემდეგ შაბათ-კვირის განმავლობაში სასტუმროთა რეზერვაციების 40%-მდე გაუქმდა მას შემდეგ, რაც სახელმწიფო უსაფრთხოების ძალებმა ქვეყანა ჩაკეტეს. ტერორისტული აქტების შედეგად „ბრიუსელის ავიახაზებმა“ 190 ფრენა გააუქმა 20,000-ზე მეტი მგზავრისათვის მომსახურების შეზღუდვით. ბრიუსელის ავიახაზების დღიურმა ზარალმა, რომლის 45%-ს გერმანული „ლუფტანზა“ ფლობს, 5 მილიონი ევრო შეადგინა, აეროპორტის ფუნქციონირება კი 22 მარტიდან 3 აპრილის ჩათვლით გახლდათ შეზღუდული. მნიშვნელოვნად დაეცა ევროპული ავიაკომპანიების აქციებიც.

ტერორისტულმა თავდასხმებმა გავლენა იქონია საფრანგეთის ტურიზმზეც. „შარლი ებლოს“ ტერორისტული თავდასხმიდან 9 დღის შემდეგ საფრანგეთში ტურიზმიდან მიღებული შემოსავალი 25%-ით შემცირდა. ფრანგულ საფონდო ბაზარზე მნიშვნელოვანი ვარდნა განიცადა ავიაკომპანიებისა და სასტუმროთა ქსელების აქციებმა, ფრანგული ავიაკომპანიის „ეარ ფრანსისა“ და სასტუმროთა ქსელის, „ქორ-ის“ აქციები 5%-ით დაეცა.

რაც შეეხება ტერორისტული თავდასხმების გრძელვადიან ეკონომიკურ ეფექტს, იგი ნაკლებად შეინიშნება განვითარებულ სახელმწიფოებში. სტაბილური საბაზრო ეკონომიკის მქონე ქვეყნები მარტივად ახერხებენ მოკლევადიანი დანაკარგების დაბალანსებას, რადგან მდგრადობა და მომხმარებლის სანდოობა შესაძლებლობას აძლევთ, მალე მოახდინონ პოსტტერორისტული შოკების სტაბილიზაცია. ტერორიზმის მიერ მიყენებული ზარალი ქვეყნის ეკონომიკისთვის სამჯერ მაღალია განვითარებად ქვეყნებში, ვიდრე განვითარებულში.

არსებობს სამი ყველაზე მნიშვნელოვანი ასპექტი, რომლებშიც ტერორიზმის მიერ მიყენებული ზიანი ყველაზე მეტად ვლინდება.

1. პირდაპირი ეკონომიკური დესტრუქცია. ტერორიზმის ყველაზე მნიშვნელოვანი და ხილული შედეგი ფიზიკური გარემოს განადგურებაა. ტერორისტები ანადგურებენ მცენარეებს, მანქანებს, სატრანსპორტო სისტემას და სხვა ეკონომიკურ რესურსებს. უფრო კონკრეტულ სიტუაციებში ის ანადგურებს ადგილობრივ კაფეებს, ეკლესიებს ან გზებს. მაგრამ არის ისეთი გლობალური შემთხვევები, როცა ზარალი მილიარდებს აღწევს.

2. გაზრდილი დაუცველობა ბაზარზე

მაშინაც კი, როდესაც არ ცხოვრობ მომხდარი ტერორისტული აქტის სიახლოვეს, მაინც ირიბად ექცევი უარყოფითი ზეგავლენის ქვეშ. ეს ხდება, იმიტომ, რომ ბაზარი ვერ იტანს დაუცველობას და ტერორიზმი კი ამას საკმაოდ დიდი რაოდენობით ქმნის. მაგალითად, ფინანსური ბაზარი 11 სექტემბრის შემდეგ დაიხურა და მის აღდგენას თვეები დასჭირდა.

3. დაზღვევა, ვაჭრობა, ტურიზმი

არსებობს ორი ინდუსტრია, რომლების განსაკუთრებით დაუცველნი არიან ტერორიზმის ეფექტისგან: დაზღვევა და ტურიზმი. ყველა სადაზღვეო კომპანია არ აქცევს ყურადღებას ტერორიზმის რისკებს ქვეყნებში, ამიტომ გავლენა არც ისეთი დიდია, როგორც ეს შეიძლება ერთი შეხედვით ჩანდეს. მიუხედავად ამისა, „ტერორიზმი რისკიანი ბიზნესია“, ყველასთვის და სადაზღვეო კომპანიებს ისევე სძულთ რისკი, როგორც სხვა ყველას.

ტურიზმი კიდევ უფრო დიდი რისკის ქვეშაა. საფრანგეთის მთლიანი შიდა პროდუქტის 8%-ს ტურიზმი შეადგენს. მას შემდეგ რაც ნიცაში ტერორისტული აქტი მოხდა ვიზიტორების რაოდენობა დაახლოებით 30%-ით შემცირდა.

ტერორიზმი ასევე უარყოფითად აისახება საერთაშორისო ბაზარზე. ტერორიზმის საფრთხის ქვეშ მყოფ ქვეყანაში საგრძნობლად მცირდება უცხოური ინვესტიციების რაოდენობა.

ბოლო დროს მსოფლიოს სხვადასხვა ნაწილში მომხდარმა ხმაურიანმა ტერორისტულმა თავდასხმებმა საერთაშორისო საზოგადოება მასობრივი საფრთხის წინაშე დააყენა. დაუცველობის განცდასა და შიშთან ერთად, ტერორიზმმა გავლენა იქონია ეკონომიკურ ვითარებაზეც. კაცობრიობისა და საყოველთაოდ გაზიარებული ღირებულებების წინააღმდეგ მიმართული ომი კონკრეტულ ციფრებსა და ეკონომიკურ მაჩვენებლებში გამოისახა და კიდევ ერთხელ დაარწმუნა მსოფლიო, რომ ურთიერთდამოკიდებულების ერაში ვცხოვრობთ.

ტერორიზმი არა მარტო დიდ ადამიანურ დანაკარგს იწვევს, არამედ სხვა მრავალ მნიშვნელოვან ასპექტზეც უარყოფითად აისახება. ამ ასპექტებს შორის ერთ-ერთია ეკონომიკა. ტერორიზმის ყველაზე მნიშვნელოვანი და ხილული შედეგი ფიზიკური გარემოს განადგურებაა. ტერორიზმის შედეგად საფრთხე ექმნება ფინანსურ ბაზარს.

ეკონომიკური ზარალი ასევე ვლინდება დაზღვევასა და ტურიზმში. ისეთ ქვეყნებში, სადაც შეინიშნება ტერორიზმის საფრთხე საგრძნობლად იკლებს უცხოური ინვესტიციები. ეს ყოველივე, რა თქმა უნდა, მსოფლიო ეკონომიკაზე უარყოფითად აისახება.

REFERENCES:

1. <http://forbes.com/>
2. <https://www.stlouisfed.org/on-the-economy/2018/january/economic-impact-terrorism-developing-countries>
3. <https://journalistsresource.org/studies/international/conflicts/relationship-between-economic-growth-terrorism-new-research>
4. file:///C:/Users/7n7/Downloads/02_Cinar_2017_1.pdf
5. https://www.files.ethz.ch/isn/10698/doc_10729_290_en.pdf

THE IMPACT OF TERRORISM ON THE WORLD ECONOMY

Lia Bagdoshvili

Mariam Kozolashvili

Tbilisi State University Bachelors

RESUME

Terrorism is a very big challenge of 21th century. It causes not only the loss of human resources but also it has a negative influence on many other important aspects. The most visible and valuable results of terrorism is a destruction of physical environment. Terrorism is very dangerous for financial market, the cause of this is that "terrorism is risky business". Due to the fact, insurance companies are more careful with their decisions. Usually tourism is a very important part of economic growth of a country. After terrorist attacks, tourists do not want to visit these countries anymore. Countries under danger of terrorism are very unattractive for foreigner investors.

Key words: Terrorism, Tourism, Insurance, Economic.